

Utrikesutskottets betänkande

1978/79:8

med anledning av motion om stöd till sandinistiska nationella befrielsefronten i Nicaragua (FSLN) m. m.

Motionen

I motionen 1977/78:678 av Oswald Söderqvist m. fl. (vpk) yrkas

1. att riksdagen genom ett uttalande ger sitt stöd för de demokratiska krafterna och FSLN i Nicaragua,
2. att riksdagen hos regeringen hemställer att Sverige i FN och andra internationella organisationer verkar för att Somozaregimen i Nicaragua fördöms.

Bakgrund

Sedan år 1937 innehas den faktiska politiska makten i Nicaragua av en och samma familj, Somoza. Den nuvarande presidenten, Anastasio Somoza, tillsattes år 1974 för en period av sex år. Nya val skall förrättas år 1981, då presidentens äldste son uppnått valbar ålder.

Familjen Somoza dominerar tillsammans med en liten överklass Nicaragua även ekonomiskt. Omkring en procent av befolkningen förfogar över en fjärdedel av nationalinkomsterna.

Regimen Somoza har tidigare åtnjutit uttalat stöd från USA. Sedan år 1977 har emellertid USA dragit tillbaka större delen av sitt militära och ekonomiska stöd för regimen, vilket bidragit till att ge oppositionen i landet större spelrum. Under sommaren 1978 utbröt en generalstrejk som övergick i en allmän folkresning. Denna slogs ned under blodiga former av regimen, som nu åter tycks ha militär kontroll över landet.

Oppositionen mot Somozas diktatur är betydande men splittrad. Tre större grupperingar kan urskiljas. En stor del av den demokratiska oppositionen har samlats under paraplyorganisationen UDEL (Demokratiska unionen för Nicaraguas befrielse). Ett antal välkända akademiker och kyrkliga ledare uppträder under namnet tolvgruppen (Los Doce). Den sandinistiska nationella befrielsefronten (FSLN), slutligen, är den mest militanta av de tre. FSLN är i sin tur uppdelad på tre fraktioner, vilka bland annat tycks skilja sig åt i synen på användningen av väpnad kamp.

Oppositionsgrupperna har i viss utsträckning samordnat sin verksamhet i en gemensam front, FAO (Frente Amplio Opositor). Endast en del av FSLN förefaller ingå i FAO.

FAO:s främsta krav är att familjen Somoza skall skiljas från alla politiska och militära uppdrag och att en demokratisk regering tillsätts. Presidenten

motsätter sig dessa krav och har föresatt sig att sitta kvar till dess att mandatperioden utlöper år 1981 och nya val skall hållas. En medlingskommission bestående av representanter för USA, Guatemala och Dominikanska republiken har upprättats inom ramen för Organisationen för de amerikanska staterna (OAS). Kommissionen har fört samtal med regimen och FAO i syfte att få till stånd en fredlig lösning av den ohållbara situationen. Det är omöjligt att göra en säker bedömning av utgången av medlingskommissionens arbete, vilken försvåras av oenigheten inom oppositionen. Sandinistiska fronten deltar enligt uppgift inte i medlingsförhandlingarna. Situationen i Nicaragua har hittills inte behandlats i FN.

Den svenska regeringen har givit uttryck åt sin inställning till förhållandena i Nicaragua bl. a. i ett interpellationssvar av utrikesminister Karin Söder i riksdagen den 7 november 1977. Sverige har också givit aktiv hjälp till regimen offer genom bistånd bl. a. till de många flyktingarna från Nicaragua. Under hösten 1978 har regeringen beslutat om dels bidrag på 600 000 kr. till Röda korset för hjälp till behövande i bl. a. Nicaragua, dels om bidrag på 90 000 kr. till KFUM/KFUK för hjälp åt nicaraguanska flyktingar i Costa Rica, dels slutligen om bidrag på 1 750 000 kr. till Frikyrkan hjälper för bistånd till nicaraguanska flyktingar i Costa Rica.

Utskottet

Genom förtryck, våld och missbruk av sin ställning har familjen Somoza lyckats behålla makten i Nicaragua under mycket lång tid. Motståndet mot regimen har emellertid efter hand ökat. Världsopinionens uppmärksamhet har bland annat genom den gångna sommarens händelser fästs vid situationen i landet.

Utskottet ansluter sig till de bedömningar som förra utrikesministern Karin Söder gjorde i riksdagen i november 1977 då hon bl. a. sade:

Alltsedan mitten av 1930-talet har Somozafamiljen hänsynslöst kunnat utnyttja sin maktposition. Det finns groteska exempel på hur den förda politiken enbart inriktats på att berika familjen samt främja dess intressen.

Det måste vara ett starkt önskemål att en förändring av den nuvarande situationen i Nicaragua i möjligaste mån kommer till stånd med fredliga medel. Utskottet noterar att medlingsförsök pågår inom OAS. Sedan frågan nu anhängiggjorts där, torde det i första hand falla på denna organisation för interna amerikanska angelägenheter att med stöd av den internationella opinionen försöka utarbeta en lösning. Utskottet hoppas att ansträngningarna inom OAS skall skapa förutsättningar för en demokratisk samhällsutveckling i Nicaragua.

Utskottet noterar också med tillfredsställelse att Sverige kunnat bidra till att lindra följderna av förtrycket i Nicaragua genom att bevilja ett betydande

bistånd till nicaraguanska flyktingar. Utskottet utgår från att regeringen även i fortsättningen beaktar möjligheterna att på olika sätt visa solidaritet med förtryckets offer.

Motionen torde därmed få anses besvarad.

Utskottet hemställer

att riksdagen anser motionen 1977/78:678 besvarad med vad utskottet anfört.

Stockholm den 21 november 1978

På utrikesutskottets vägnar

ALLAN HERNELIUS

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Allan Hernelius (m), förste vice talmannen Torsten Bengtson (c), Erik Adamsson (s), Anna-Lisa Nilsson (c), Sture Palm (s), Georg Åberg (fp), Olle Göransson (s), Ingrid Sundberg (m), Sture Ericson (s), David Wirmark (fp), Karin Söder (c), Ulla Tillander (c) och Axel Andersson (s).

